І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 112. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 13-го ЧЕРВНЯ 1957 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JUNE 13, 1957 No. 112. VOL. LXIV.

В ПАЛАТІ УХВАЛЕНО СТВОРЕННЯ КОМІСІЇ ГРОМАДЯНСЬКИХ ПРАВ

Вашинґтон. — Предложений Конґресові президентом Айзенгавером законопроєкт про охорону громадянських прав здобув першу перемогу в Палаті Репрезентантів, яка більшістю 127-ох до 88-ох голосів прийняла ту частину того законопроєкту, в якій говориться про створення Комісії Громадянських Прав. Ця комісія, згідно з урядовим проєктом, має складатися з трьох демократів і трьох республіканців і має досліджувати, чи деякі громадяни не були незаконно позбавлені права голосування під час виборів. Вона також має збирати інформації і вивчати всі справи про нерівне відношення до громадян, які, згідно з конституцією, мають рівні права. Але Палата Репрезентантів відкинула той пункт урядового законопроєкту, в якому говориться про право тої комісії покликувати на свідків громадян з інших стейтів, які мусіли б довше подорожувати. Перший поважніший виступ проти законопроєкту про охорону громадянських прав не походив з півдня тільки з північного стейту (Мишиен). Респуб. конґресмен Клер Е. Гофман поставив внесок відкинути цей законопроєкт, але його ґвнесок перепав. Республіканський конґресмен Г. Р. Гросс домагався, щоб скреслено з законопроєкту той пункт, в якому говориться про організацію окремої комісії громадянських прав, але його внесок також відкинули. В середу, 12-го червня, не відбувалися наради Палати Репрезентантів, бо конґресмени були присутні на параді фльоти в Гемптон Ровдс, Вірджінія.

Президент нормально працює після недиспозиції шлунка

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер після малої недиспозиції шлунка в неділю ввечорі і в понеділок вже у вівторок прийшов до бюра в Білому Домі і працював, хоч ще не приймав сторін. В середу 12-го червня Президент працює нормально, приймає всіх тих, які мали призначений час на відвідини Президента ,але не відбуде пресової конференції, яка звичайно буває в середу. Президент розмовляв із журналістами вже у вівторок 11-го червня.

Ніодна з канадійських партій не здобула більшости у виборах

Оттава. — Згідно з проголошеним вислідом виборів до канадійського парляменту, ніодна з партій не здобула більшости у цих виборах. В парляменті, що нараховує 265 місць, консерватисти під проводом. Дж. Діфенбейкера матимуть 110 послів і лібералі тільки 103. Таким чином кожне вирішення парляменту залежатиме від двох партій меншости — соціяльної Кредитової партії з 19 послами і Кооперативної Федерації Комонвелту — соціялістичної партії, що здобула 24 мандати. Вислід виборів розцінюють в політичних колах, як велику програну ліберальної партії, яка в попередньому парляменті мала 170 послів і тепер втратила 63 мандати і водночас із цим, як велику перемогу консервативної партії, яка, мавши в попередньому парляменті 51 посла, в цих виборах здобула 59 нових мандатів. Ніодна з цих партій не матиме в парляменті потрібної більшости, яка нараховує 134 послів. Найбільшою сенсацією є те, що програли вибори навіть 9 теперішніх міністрів ліберального прем'єра Ст. Лорана. Піред ним, як прем'єром у новоствореній ситуації є кілька можливостей. Він може залишитися на становиці прем'єра аж до часу, доки не одержить заяви недовір'я, або подати свою резиґнацію на руки генерального губернатора Канади і просити його, щоб він доручив творення нового уряду провідникові консерватистів Джанові Діфенбейкерові, або відкласти свою резиґнацію до часу, аж будуть правно зарекордовані висліди виборів, або вкінці розписати нові вибори. Кожна із провідних канадійських партій, щоб вдержатися при владі, мусітиме піти на коаліцію з партіями меншости в парляменті.

В Альжирі молоді французи зробили відплатний погром

Альжир. — У відплату за останні бомбові атентати, зроблені альжирськими революціонерами, у висліді яких згинуло 17 осіб, а багато було важко поранених, — французька молодь викликала у вівторок 11 червня вуличні заворушення, що перетворилися в справжній погром. Били зустрічних мусульманів, перевертали їх авта, демолювали крамниці. Вбито п'ятьох мусульманів, а важко поранено 17-х. У сутичках з поліцією — було вісім европейців ранених, а 200 демонстрантів арештовано. Порядок завели аж відділи парашутистів. Поліційну годину, яка зобов'язувала від півночі, поширено до 9 години вечора. Ці заворушення вибухли у зв'язку з похороном 5-х жертв збомбування альжирськими революціонерами публічної залі, в якій саме тоді було повно танцюючих молодих пар, виключно европейців. Багато ранених потратили руки чи ноги. Кількасот европейських юнаків кинулись на дільницю, в якій всуміш живуть мусульмани, европейці і жиди, і почали бити вікна в мусульманських крамницях. Коло 100 арабських крамниць цілком поруйновано. В атмосфері великого напруження — зачинились всі крамниці, банки й поштові уряди. По місті перестали кружляти автобуси. За пресовими коментарями — цей відплатний виступ французької молоді пішов по лінії політичної стратегії альжирського революційного підпілля, бо воно хоче довести до стану, в якому світ побачить, що французький уряд перестав панувати над ситуацією в Альжирі, довівши край до стану анархії.

ДОЛЛЕС ПРИЗНАЄ ДЕЯКІ РОЗБІЖНОСТІ МІЖ СОЮЗНИКАМИ ЩОДО РОЗЗБРОЄННЯ

Вашинґтон. — „Ми прикладаємо передусім найбільше значення до наших взаємин з союзниками і не посвятимо ті взаємини на те, щоб приспішити розмови з Совєтами" — заявив державний секретар Дж. Ф. Доллес на своїй останній пресовій конференції у вівторок 11 червня ц. р. Найбільша частина тієї конференції була присвячена запитам і відповідям щодо конференції роззброєння, яка ведеться у Лондоні. Державний секретар підкреслив, що він хотів би, щоб „стало цілком ясно", що переговори між ЗДА і Совєтами про роззброєння не є двосторонніми переговорами, тільки розмовами між СССР і з'єдиненим західнім фронтом. „Ми не задумуємо легковажити погляди наших союзників тільки для того, щоб зробити якийсь поступ на двосторонній базі з Совєтським Союзом — заявив державний секретар. Проте він признав, що існують деякі розбіжності між ЗДА і їх союзниками в справі роззброєння, розбіжності „процедурального характеру". Доллес пояснив, що тут треба мати на увазі такі питання, як напр. з ким треба переговорювати скорше, а з ким пізніше, чиї погляду важливіші і т. п. Одною з формальних трудностей таких переговорів є напр. те що Німецька Федеративна Республіка не належить до Об'єднаних Націй, а теперішня *конференція роззброєння у Лондоні ведеться в рямцях* Підкомісії Об'єднаних Націй. За часописними коментарями, державний секретар Доллес, говорячи про розбіжності між ЗДА і їх союзниками, мав на увазі невдоволення Англії і Франції з того, що Стассен, уповноважений Америки для справ роззброєння, у приватних розмовах з совєтським представником поінформував його про те, які пропозиції він предложить офіційно на повному засіданні Підкомісії. Стассен покликується на те, що так само повівся був представник СССР, поінформувавши його приватно на три дні раніше, поки зголосив був свої пропозиції офіційно і явно. Проте з того часу Стассен конферував в головній кватирі НАТО та з окремими близько заінтересованими державами, щоб устійнити спільне становище. Доллес звернув увагу, що напр. не можна пропонувати летунської інспекції, яка охоплювала б різні країни, без попереднього порозуміння з тими країнами і їх згоди на таку пропозицію. Доллес зайняв неґативне становище до пропозиції сенатора Новленда, щоб „невтралізувати" Норвегію, теперішнього члена НАТО, в заміну за дозволення Москвою на вільні вибори на Мадярщині і відкликання відтіль совєтських військ. Доллес звернув увагу, що пропонування такої комбінації Норвегії подобало б на пропозицію, яку хтось зробив би американським громадянам, щоб їхні доми переставали бути під опікою поліції. Була теж мова на пресовій конференції про „культурну виміну" з СССР. Доллес боронив становища, що його три західні великодержави сформулювали були ще в жовтні *1955 року на конференції міністрів закордонних справ у Женеві*, коли - то вони представили проєкт такої „культурної виміни" в 17х точках. У тому проєкті запропоновано була м. і. призначити що-місяця певний означений час для радіо-звернень західніх мужів до совєтського народу і совєтських до західніх народів.

МекЛавд проти теперішніх іміґраційних квот

Вашинґтон. — Новонайменований амбасадор до Ірляндії, колишній керівник іміґраційного відділу в державному департаменті Скотт МекЛавд заявив в радіовому інтерв'ю, що теперішня система іміґраційних квот є не справедлива, і тому треба змінити теперішній іміґраційний закон. Сам МекЛавд не подає проєкту нового іміґраційного закону, тільки пропонує, щоб скласти окрему комісію з визначних громадян, яка вивчила б цю справу та предложила відповідні рекомендації. МекЛавд заявив, що законопроєкт, який предложив президент Айзенгавер, не є вистачальний, бо й сам внескодавець думає тільки про тимчасовість свого внеску. Квотова система не є справедлива. ЗДА дали Греції мільйони долярів допомоги, але дозволяють, щоб із неї могло прибути до цієї країни тільки 150 іміґрантів річно, хоч Греція належить до найбільш перелюднених держав.

Сенатська підкомісія досліджує теж справу совєтської економічної пенетрації у ЗДА

Ню Йорк. — Сенатська підкомісія для справ внутрішньої безпеки, переслухала у вівторок, дня 11-го червня ц. р. ряд осіб в справі нових випадків повороту російських еміґрантів до СССР. Всі переслухані ствердили, що в усіх цих випадках були заанґажовані урядовці совєтської делеґації до ОН, яка не має ніякого права займатися консулярними справами на терені З'єдинених Держав Америки. В дальших переслуханнях стверджено, що існує можливість викуповувати американські акції і впливати на фінансовий ринок через швайцарські банки у Швайцарії і в інших країнах, які не зобов'язані виявляти назв установ чи прізвищ осіб, в імені яких вони переводять такі чи інші трансакції закордоном. Один із свідків привів факт, що останнім часом через деякі европейські банки переведено у ЗДА багато мільйоновий закуп американських копальняних акцій, щоб потому їх кинути знову на американський ринок і спричинити цим замішання на біржі.

Міжконтинентальна ракета експльодувала під час проби

Кейп Канаверал, Флорида. — 11-червня відбувався пробний вистріл першої міжконтинентальної керованої ракети „Атлас". Але ця проба не вдалася, бо ракета експльодувала зараз після вистрілу. Команда летунства повідомляє, що не було жертв в людях, хоч цій пробі приглядалися тисячі людей. Ракета летіла спочатку вгору, звідки чути було гук експльозії, а після того частини ракети впали в океан. Інформаційний офіцер капітан Томас Мартин повідомив, що навіть ця невдала спроба з ракетою, яка мала летіти на віддаль 5,000 миль, дала цінні інформації, які використається при дальших пробних експльозіях.

У Ливані виграв про-західній уряд

Бейрут. — Остаточний підрахунок голосів в недільних виборах у столиці Ливану Бейруті та в південній частині тієї країни виказує рішучу перемогу про-західнього уряду Ливану та програ його про-совєтської опозиції. Покищо вибрано 22-ох послів, а ще 44-ох мають вибрати впродовж найближчих трьох неділь в різних частинах Ливану, але недільний вислід виборів в столиці держави вважається за такий покажчик настроїв і впливів, що остаточний вислід виборів у цілому краю ніби не підлягає сумнівові. З отих вибраних досі 22-ох послів нового парляменту — 15 належить до урядового бльоку, але й решта — за винятком одного з самого Бейруту — *не є членами зорганізованої опозиції*. Теперішній прем'єр Самі ес Сольг виграв вибори в Бейруті більшістю 19.068 голосів проти 16.270 голосів, що впали на кол. прем'єра Саеб Саляма і 15.275 голосів, які впали на також кол. прем'єра Абдуллаха Яффі. Тому, що всі ці три кандидати — це чільні мусульманські діячі, комуністичний кандидат міг був скористати на такому розбитті голосів. Тим часом показалося, що комуністи взагалі не мають в Ливані ніяких впливів ані симпатій, бо вони не вибрали ні одного свого посла. Ливанський уряд видалив із Бейруту кореспондента офіційної єгипетської пресової аґенції за ведення передвиборчої пропаґанди в користь проти-урядової опозиції. Ці вибори в Ливані є дальшим ударом по *впливах і престижі про-совєтського режиму президента* Нассера в Єгипті.

Норвезький амбасадор в Вашинґтоні проти пропозиції сен. Новленда

Вашинґтон. — Норвезький амбасадор в Вашинґтоні Мунґе де Морґенстіерне заявив, що він хотів би мати текст радіової промови сенатора Вільяма Ф. Новленда, в якій каліфорнійський сенатор пропонував Хрущову невтральність Норвегії за відкликання совєтських військ із Мадярщини і за переведення вільних виборів на Мадярщині. Приватно заявляють представники норвезької амбасади, що вони здивовані пропозицією сенатора Новленда, бо Норвегія є „льояльним членом" Північно-Атлантійського Порозуміння (НАТО), не боялася погроз СССР і дозволила на летунські бази на своїй території та зовсім не має охоти ставати невтральною в спорі між вільним світом і комунізмом. Демократичний сенатор Линдон Б. Джансон заявив, що не виступає проти телевізійного інтерв'ю, але домагається, щоб і хтось із американців міг безпосередньо промовити до народів за залізною заслоною.

Новий уряд Франції майже без змін

Париж. — Моріс Бурже-Монурі, який творить новий французький уряд, в основному затримав характер попереднього уряду Ґю Молле, себто більшість соціялістів і тих соціял-радикалів, які розійшлись зі своїм партійним лідером Мендес-Франсом у підході до проблеми Альжиру. Найважливішими двома постами, які залишились незмінені, це міністер закордонних справ Християн Піно і міністер для справ Альжиру Роберт Лякост. Бурже-Монурі хотів піти на компроміс з тими, які рішуче заступали думку, що треба з нового уряду позбутися Лякоста, як найбільшої перешкоди для закінчення війни в Альжирі, бо Лякост став фактично виконавцем волі реакційних французьких колоністів в Альжирі. Монурі висунув проєкт, щоб Лякост залишився міністром, але урядував в Парижі, а в Альжирі заступали його два віце-міністри мусулмани. Однак сам Лякост на це не захотів погодитися. Зате він погодився, щоб, не чекаючи, поки закінчиться затяжна „пацифікація" Альжиру, проголосити новий тимчасовий політичний статут для Альжиру. Тільки ще ніхто не знає, як має той статут виглядати. З нового уряду вийшов міністер фінансів, соціяліст Поль Рамадіє, якого проєкт нових податків провалився був у парляменті, а новим міністром фінансів із старими журбами за оздоровлення французького фінансового стану став Фелікс Гейляр, соціял-радикал. Новий уряд має ще дістати затвердження в парляменті.

Українки на Конґресі Міжнародної Жіночої Ради в Монтреалі

Монтреал, Канада. — Упродовж 10 днів, від 5 до 15-го червня ц. р., тут відбувається черговий конґрес Міжнародної Жіночої Ради, в якому цим разом бере участь близько 250 делеґаток, що заступають 30 різних країн світу. Як відомо, Міжнародна Рада об'єднує тільки центральні крайові національні ради жінок з 37 країн світу й українські жіночі репрезентації у вільному світі, мимо багатьох зусиль досі не потрапили добитись такої зміни статуту, яка вможливлювала б членство в тій Раді жіночим організаціям не-державного характеру. Все ж таки в конґресах тієї Ради вже тід деякого часу беруть участь українки бодай в неофіціяльному характері. В конґресі в Монтреалі, як і в попередньому конґресі в Гельсінках три роки тому, бере участь пні Олена Лотоцька, голова Союзу Українок Америки, як член офіційної американської делеґації, а в характері гостей є на конґресі цілий ряд українських жіночих діячок із ЗДА і Канади.

Вибрано нову Управу Українського Студентського Фонду та роздано сім стипендій українським студентам

Ню Йорк. — Минулої суботи, 8-го червня, в домі Української Культури відбулися річні збори Кураторії Українського Студентського Фонду. Збори, якими керував проф. Роман Смаль-Стоцький, вислухали звідомлення з діяльности Управи Фонду за 1956-57 рік, що його склали заст. голови п. Володимир Петришин та касир п. Йосип Лисогір. Після короткої дискусії над звітами та доповнення голови проф. Романа Смаль-Стоцького, збори уділили абсолюторію уступаючій Управі УСФонду і вибрали нову Управу в складі: п. Йосип Лисогір — голова, п. Володимир Петришин — заст. голови, д-р Володимир Калина — касир і представник СУСТА, який буде вибраний на майбутньому Студентському Конґресі, секретар. Після детального розгляненння аплікацій кандидатів на стипендії Українського Студентського Фонду, збори призначили сім стипендій таким студенткам і студентам: Надя Бендюк, Андрій Горняткевич, Дженет Ковалюк, Олег Лепак, Віра Сушко, Христина Солган і Григорій Шалаута. Опісля розглянено плян праці Управи на 1957-58 рік, а зокрема плян кампанії збірки на УСФонд, яка відбудеться в липні ц. р. Збори закінчено висловленням подяки братським союзам, організаціям та українському громадянству за щиру піддержку українського студентства.

Хочуть відгородити Ізраїль від Єгипту

Аскальон. — Командант міжнародної поліції Об'єднаних Націй, останній голова Перемирчої Комісії ОН, канадійський генерал Бирнс відбув з командантом ізраїльської армії генералом Моше Даяном одногодинну нараду в справі заходів безпеки проти дальших ізраїльсько-єгипетських прикордонних „інцидентів". Ізраїль в останньому часі знову вніс скаргу на переступлювання кордону на відтинку Гази арабськими ватагами, при чому темою окремої скарги було підкидання арабами мін на ізраїльській прикордонній території. Про вислід цієї наради не сказано нічого докладно, але ген. Бирнс признав, що обмірковувалось можливість загородження ізраїльсько-єгипетського кордону високим кільчастим дротом. Це давня ідея і Ізраїль погоджувався на неї та протестував проти зредукування тієї ідеї до пляну часткового загородження кордону, тільки на деяких відтинках. Як технічно переведено б здвигнення такого „плоту" і як можна б з успіхом сторожити його ненарушности — нічого про це не говориться.

В АМЕРИЦІ

● **Президент** Університету Джана Гопкінса в Балтиморі, Мериленд, молодший брат президента Айзенгавера, — д-р Мілтон Айзенгавер лежить у шпиталі. У неділю, майже в той самий час, коли його брат Двайт захворів на шлунок в Вашинґтоні, він заслаб на нирки.

● **Секретар Білого Дому** Дж. С. Гаґерті спростував свою заяву щодо ліків президента Айзенгавера. Президент — сказав він — до останнього часу щодня заживав ліки проти згущення крови, а тепер заживає їх тільки шість разів на тиждень. Гаґерті не зрозумів розмови лікарів, і тому подав був невірну інформацію пресі.

● **Фармер В. І. Файфілд** із Бровлі, Каліфорнія, повідомляє, про оригінальну крадіжку з повітря. Над його городом появився гелікоптер, за хвилину він приземлився, летун вискочив із машини ,вирвав три кавуни і відлетів.

● **В бруклинському** відділі Публічної Бібліотеки при Ностренд евню вибухла на даху пожежа. Пожежна сторожа, яка швидко погасила вогонь, ствердила, що підпалювачем був горобець, який заніс у своє гніздо тліючий недокурок циґарки.

● **Кубинський** міністер комунікації Рамон Васконсельос припинив на 24 години передачі радіовисильні, яка подала неправдиві вістки про бої повстанців Фіделя Кастра з урядовими військами.

● **Торговельний департамент** повідомляє, що в 1956 році кожний американець пересічно спожив 17.4 фунта цукерків, а в 1955 році — 16.6 фунта. Рекордове число спожитих цукерків було в 1950 році, коли на кожного американця припадало пересічно по 18.4 фунта.

● **З Мінеолі, Лонґ Айленд, Н. Й.**, повідомляють, що управа повіту Нессо замовила виготовити мапу на 27 стіп довжини і 16 стіп ширини, в скалі 1 цаль до 400 стіп. Ця мапа має показувати весь терен цього повіту і коштуватиме 62,500 долярів.

„НЕ ЗАБУДЬТЕ СПОМ'ЯНУТИ" . . . — МОТТО ПРИ ВІДКРИТТІ ПАМ'ЯТНИКА Т. ШЕВЧЕНКА НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка. Кергонксон, Н. Й. — „Не забудьте спом'янути . . !" — ці слова із Шевченкового „Заповіту" є головним моттом, під яким ведеться підготова і відбудеться в найближчу неділю, 16-го червня, величаве відкриття пам'ятника Т. Шевченка та сполучений з ним масовий Шевченківський здвиг на цій мальовничій оселі УНСоюзу. Ці слова, виписані золотими літерами на великому синьому транспаренті, вітатимуть гостей вже при в'їзді на Союзівку, куди скеровуватимуть сподівані численні автобуси і автомобілі відповідні написи та перехрещені американський і український прапорці на близьких роздоріжжях. „Не забудьте спом'янути" прогомонить також із словами безсмертного Шевченкового „Заповіту" в могутній композиції Вербицького та у виконанні понад сотні співачок і співаків об'єднаних хорів „Думка" і Метрополітального. До речі, хористи, як і багато хто з публіки, переважно дівчат і жінок, будуть одягнені в національних строях. Обидва хори — „Думка" під диригентурою мґра Л. Крушельницького і Метрополітальний під диригентурою п. Ст. Марусевича — виступлять також окремо із своїми власними точками. Коли мова про концертову програму, яка почнеться о год. 2.30 по полудні, то одною з найбільш хвилюючих її точок буде „Поклін Шевченкові". Ця точка виглядатиме приблизно так: Після співу „Учітеся, брати мої" композиції Гайворонського до слів Шевченка, включно із виписаними на таблиці пам'ятника „І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь", група дівчат співатиме оригінальну композицію Гайворонського до слів „Ходили ми до садочку, назбирали барвіночку . . . То співає Україна для свойого Первосина . . ." В той час цьогорічна „Міс Союзівка" в оточенні групи дівчат, усі в національних костюмах, відповідним церемоніялом складе перед пам'ятником лавровий вінок. Опісля будуть складені інші вінки і квіти, представлені деякі делеґації, а представники двох наших наукових установ, НТШ і УВАН, виголосить короткі привіти. Вся концертова програма складається виключно з пісень до слів Шевченка, а живе Шевченкове слово, вірш „Іржавець", почуємо у мистецькій декламації дир. Йосипа Гірняка. Відкриття пам'ятника Тараса Шевченка та Шевченківський здвиг на Союзівці в найближчу неділю мають усі дані на те, щоб вписатись в історію нашої спільноти між тими подіями, про які ніколи не забувається.

У СВІТІ

● **Пані Божик** із Рачестеру остаточно вернула собі свою 13-річну доньку Ольгу, що за неї десять років вела боротьбу з її опікункою, якій залишила тоді ще малу дівчинку на вихованн:. Маючи в руках присуд Апеляційного суду у Варшаві, пані Божик відібрала свою дитину від опікунки, Ірини Островської, яка до останньої хвилини не хотіла віддати вихованку. Юрба, що зібралась перед домом Островської, прихильними окликами і оплесками зустріла появу матері з донькою. В найближчих днях вони їдуть до ЗДА.

● **Американський консулят** у Відні відібрав пашпорти двом американським студентам, які, шукаючи пригод, пішки вибрались до комуністичної Мадярщини, хоч знали, що їхні пашпорти не дають їм права відвідувати ту країну. На кордоні їх арештували, і мадярські власті, включно з міністрами внутрішніх і закордонних справ, до останньої хвилини нічого будцімто про них не знали. Несподівано обох студентів відставлено до австрійського кордону. Американський генеральний консул найбільше обурився заявою студентів, що вони ще раз спробують піти на Мадярщину.

● **Сталін був спаралізований,** коли вибухнув страшною лютою на засіданні Президії компартії СССР в половині лютого 1953 р., — подає на сторінках паризького щоденника „Франс-Суар" Мішель Ґордей, покликаючись на інформації польських комуністів, яким оповідав про це Мікоян. На тому засіданні Сталін нібито заявив, що він вирішив депортувати всіх жидів з СССР до Віробіджану. Це викликало несміливі запити у перестрашеного жида Кагановича і Молотова, що має дружину-жидівку. Ворошилов натомість кинув свою партійну виказку на стіл і крикнув: „Коли це станеться, то я виступаю з партії". Сталін так розсердився, що — впав непритомний. Берія почав танцювати довкола нього з криком „ми вільні", але, коли Сталін відкрив очі, впав навпоЛішки і почав цілувати йому руку...

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРАВДА ПЕРЕМАГАЄ

Правду часто порівнюється з краплиною оливи, якої не можуть придавити води навіть великого океану, бо вона завжди випливає наверх. Очевидно, що на безмежних водах брехні і облуди не легко добачити цю краплину правди, але її завжди може побачити той, хто її шукає. У випадку, про який мова, мається до діла не з краплиною правди, а радше з чистою та бистрою рікою, що вже глибоко врізується і поступово заливає пропаґандивну брехню. Мова про українську правду, про правду українського народу, його історії і змагань. Ця правда знову вийшла наверх в редакційній статті „Ню Йорк Таймсу" з 11-го червня.

Стаття, що має заголовок „Москва дивиться на Америку", обговорює розгорнену в совєтській пресі кампанію брехні проти З'єдинених Держав. До всіляких пропаґандивних нісенітниць про нужду, безробіття, експлюатацію і тому подібну недолю „американських мас", совєтська преса додала тепер ще оплюгавлювання американської історії, мовляв, на американському континенті поселювались насамперед всілякі підляки та розбійники, що вимордували автохтонних індіян, а опісля спроваджено муринів та встановлено рабство, яке триває — як бреше совєтська пропаґанда — і досьогодні, а пляновані погроми проти всіх меншин стоять на порядку дня.

„Ню Йорк Таймс" правильно зробив, що не старається заперечувати тих брехонь, бо вони — наявні. Натомість він наводить дещо з історії Московії, що вже свого часу пригадував Дін Ачесон, коли був державним секретарем в уряді попереднього президента Трумана. „Н. Й. Таймс" пише дослівно: „Вказуючи пальцем зневаги на американську історію, совєтські автори, здається, забувають, що експансія Росії від первісного малого Московського князівства до теперішньої величезної совєтської імперії є історією уярмлення народів, яка не має паралелі в анналах жадної країни. Якщо серце Москви так кривавиться над долею поневолених народів, то чому вона не звільнить українців, узбеків, грузинів, вірменів, латишів, литовців, естонців, таджиків, туркменів, якутів, башкирів, бурятів, казахів, молдаван, чеченців, інґушів татар, киргизів, азербайджанців, дагестанців, надволжанських німців, білорусинів, балкарців та багато інших народів, які змушені жити під владою Москви і яким відмовляється найелементарнішого права на національну незалежність?"

Написано коротко і ясно. Американська публіка, виходило б, уже збагнула суть московської пропаґанди, яка завжди намагається чіпляти іншим ті злочини, що їх Москва поповнює. Колись, під час страшного голоду, зорганізованого Москвою на знищення непокірного українського селянства, в совєтській пропаґанді говорилось про „голод", але — в „капіталістичних країнах". Кожне слово совєтської пропаґанди треба розуміти навпаки. Коли Москва говорить про „капіталістичне пекло" і „соціялістичний рай", то треба тільки перемінити перші або останні слова, і кожний знатиме як є на ділі. Клясичне твердження Линколна про те, що весь час можна обдурювати одну людину або якийсь час можна обдурювати всіх людей, але не можна весь час обдурювати всіх людей, — має багато потверджень в історії, має своє потвердження, зокрема, на прикладі совєтської брехливої пропаґанди.

Правда про Україну та про її московського гнобителя є сама в собі і її може знайти і пізнати кожний, хто її шукає. А проте, ми, українці у вільному світі, маємо велике і благородне завдання на цю правду постійно вказувати, всіляко допомагати їй випливати наверх із густого намулу ворожих Україні брехонь. Багато в цьому відношенні вже зроблено і робиться. Остання книжка проф. Кларенса Меннінґа про гетьмана України Івана Мазепу, видана старанням і коштом УНСоюзу, є дуже актуальною і побажаною зброєю в поході тієї української правди, пізнання якої може справді визволити світ з тенет большевицько-московської брехні, а з цим і з постійної загрози нових катаклізмів, як неминучих результатів московського імперіялізму і аґресії.

В останньому часі одержано ряд нових доказів на те, що не тільки наші інституції, але й щораз більше поодиноких осіб включається в той великий хрестоносний похід за українську правду. При цьому варто мати на увазі, щоб цю правду поширювати не тільки спростовуванням всіляких неточностей в американських публікаціях, але й добрим словом признання за такі вартісні ствердження правди, як хоч би та, яка була в „Н. Й. Таймсі" і на яку покликаємось як на арґумент, що ця правда поступово приймається і перемагає.

ПОПУЛЯРНІСТЬ І ПРОГРАМА

Здавалося б, що коли політичний діяч втішається великою популярністю, то тим самим його звеличники сприймають і схвалюють його програму. Так було б логічно, бо ж чільні політики і державні діячі символізують своїми прізвищами окреслені програми й гасла, що інколи й переходять до історії, називані за прізвищами їхніх носіїв. Тому те, що тепер спостерігається в З'єдинених Державах, є досить рідким явищем. Д. Д. Айзенгавер вийшов двічі переможцем у президентських виборах — у 1952 році більшістю 5½ мільйонів голосів, а в минулому році — більшістю 9½ мільйонів голосів. Вся без вийнятку американська преса, приятелі і противники Айзенгавера одностайно твердять, що його популярність в найширших верствах американського громадянства непорушна. Аж ось його програма, схоплена конкретними цифрами бюджетового прелімінара й конкретними законопроєктами, зустрічає найбільшу трудність в реалізуванні. Не тому, що її внеможливлюють члени Демократичної партії в Конґресі, але головно тому, що її не підтримують самі республіканці. І це виявилось не тільки на конґресовому ґрунті. В останніх шістьох тижнях Республіканська партія відбула шість реґіональних нарад між двома океанами. Скрізь виявилось те саме: кожна згадка про особу Президента викликала оплески, після яких зараз же йшла гостра критика занадто високого — на думку промовців — бюджету, проєкту уряду щодо фінансування будови шкіл з державного федерального скарбу, урядової концепції дальшої допомоги закордонові, чи коштів на державну Інформаційну Аґенцію.

Сам през. Айзенгавер запелював минулого тижня до понад 300 партійних республіканських керівників з цілої країни, зібраних у Вашинґтоні, щоб вони мали на увазі конечність солідарного й одностайного фронту, щоб думали вони не про малі розбіжності, а про спільну потребу перевести в найближчих виборах свою більшість до Конґресу, щоб трималися тієї програми, яка має зберегти країну „здоровою, сильною, зростаючою і забезпеченою". І поки він говорив загальниками, поки громив демократів — заля тріщала від оплесків і захоплення. Коли ж тільки згадував про свій майже 72-більйоновий бюджет, про переведення в законодавстві опіки над шкільництвом з забезпеченням йому нових будинків, коли він говорив про конечність підтримувати союзників Америки фінансово, головно для піднесення їхнього оборонного стану, — в залі залягла мовчанка і відчувалось, що слухачі не є переконані.

Це цікаве явище розбіжности, яка існує між популярністю особи Д. Д. Айзенгавера та прихильністю до його концепції „модерного республіканізму", пояснюється тим, що в самій Республіканській партії є ще надто сильні впливи „старої ґвардії", і що ліберально-поступовий світогляд Д. Д. Айзенгавера не знаходить ще зрозуміння в рядах „правдивих" республіканців із довголітньою партійною приналежністю. Знавці американських відносин твердять, що коли б у кожній окремій справі, яка на такі великі трудноші натрапляє в Конґресі, переводили всенародне голосування, то Д. Д. Айзенгавер виграв би. Коли ж вирішування цих справ залежить не від плебісциту, а від партійних діячів і партійних рахунків, то з цього виходять несподіванки.

У зв'язку з цим на сторінках американської преси ведеться жвава дискусія над шляхами, якими ступає і ступатиме Республіканська партія. Коли поважна кількість її членів у законодатних палатах і на місцях підтримує Д. Д. Айзенгавера, як індивідуальність, але ставиться критично до його політичної філософії і його конкретних законопроєктів, то виринає питання, чи взагалі прийметься „модерний республіканізм", що його през. Айзенгавер поручає, як єдину можливість, щоб Республіканська партія виграла при наступних виборах. Він заявив, що невдачу у виборах до Конґресу, при одночасній перемозі у виборах президента країни, треба пояснити браком переконання в американських масах, чи вся Республіканська партія думає так, як він, Д. Д. Айзенгавер. І тому, мовляв, виборці голосували за нього і — демократів. Послідовно, американський політичний світ намагається устійнити дійсний зміст „модерного республіканізму". „ЮС Ньюз енд Ворлд Ріпорт", перевів був навіть минулого місяця анкету між 60 сенаторами, конґресменами і губернаторами обох партій, поставивши кожному з них запит: „Що таке модерний республіканець". Відповіді були дуже цікаві. Республіканські діячі із правоконсервативного крила, як ось сенатори Бриджес і Брикер, з місця відкидали цей термін, уважаючи його або за суто виборче, пропаґандивне гасло, або просто за фразу без політичного змісту. Інші утотожнювали його з програмою „середини дороги". Інші вбачали в ньому республіканізм, пристосований до потреб половини нашого сторіччя, а ще інші зв'язували його виключно з льояльністю до особи і діяння през. Айзенгавера. Демократичні лідери здебільша неґували термінологію „модерного республіканізму", заявляючи, що демократи не можуть бути „модерними" чи „не-модерними".

Але в усьому світі буває так, що з ходом часу змінюються партійні програми, якщо не в теорії то напевно у практиці. Нові течії, нові проблеми, нові умовини, нова конфіґурація сил у широкому світі, поступ техніки, розвиток цілих нових суспільних верств — усе це впливає навіть на найбільших консерватистів, що не є відсепаровані неперехідним муром від світу, від людей, ідей і актуальних справ. І тому й теперішня дискусія над „модерним республіканізмом" — це спір, що його важливість намагається применшити сам през. Айзенгавер, який закликає до внутрішньопартійної єдности та вирішування спірних поглядів на конкретні справи не на форумі Конґресу суперечними голосуваннями, а на внутрішньопартійному форумі, на партійних конвенціях і на Політичній комісії партії.

Ширше значення цього спору в тому, що від його висліду у великій мірі може залежати вислід наступних виборів — до Конґресу в 1958 році і на президента у 1960 році. Покищо цей спір — за ствердженням аналітиків ситуації в ЗДА — послабив виборчі шанси Республіканської партії, тим більше, що вона не матиме вже такого популярного кандидата, як Д. Д. Айзенгавер. Без уваги на вислід теперішньої дискусії про течії всередині Республіканської чи Демократичної партій — відомо, що ні у внутрішній, ані тим паче у закордонній політиці ЗДА не може бути ніякої „революції" без уваги на партію, яка виграє, і на особу, що мешкає в Білому Домі. З іменем Д. Д. Айзенгавера найширші маси зв'язують стабілізацію відносин, і тому, наприклад, нюйоркська біржа така чула на вістки про будь-яку недугу Президента. Але вся історія ЗДА вже „устабілізувалась", і американська державна політика може зазнавати тільки дуже невеликих відхилень в залежності від керівних осіб.

ОБЛУДА „ПРОҐРЕСИВНИХ" ЗАТИСКУВАЧІВ І ЦЕНЗОРІВ

Час від часу в т. зв. проґресивній, а на ділі комунофільській чи вірніше комунарській пресі у ЗДА і в інших країнах Заходу, де ця преса користується повною і необмеженою свободою, появляються повні обурення статті „проти самовільної цензури", чи пак переслідування вільного слова і свободи творчости в таких демократичних країнах, як ЗДА.

„Ще не забулися ті часи, — пишуть (законспіровані з огляду не на свою особисту безпеку, але мабуть таки на свідомість перфідії і забріхання, якими вони послуговуються) автори таких статтей, — коли то в гітлерівській Німеччині фашистські банди палили на вулицях проґресивну літературу, винищували вчених, письменників і художників, лікарів і всіх, що виступали проти фашизму". У дальшому стверджується в цих статтях, що „весь світ обурювався, коли фашисти нищили наукові праці Маркса, Енґельса і навіть Айнштайна" і вкінці, що „німецький фашизм не був одинокий, який паленням книг хотів спинити поступ", але що були і є спроби „завести такі гітлерівські методи і в нашій країні", значить у З'єдинених Державах Америки.

У цих своїх виступах проти „розгулу гітлерівських наслідувачів" поцейбічні комунофіли і совєтофіли, чи пак „проґресисти", діючи методою колись сталінського, а тепер хрущовського „обертання кота хвостом" і приголомшування нахабністю своїх тверджень і розраховування на цілковиту наївність та коротку пам'ять читачів і слухачів, забувають додавати загальновідому істину, що справді таки й італійський фашизм і німецький гітлеризм не були одинокими, які займалися нищенням книг, письменників, вчених і мистців, але що їх вчителями та надхненниками в тому напрямку були в першій мірі московські комуністи, які дали неперевершені досі приклади затискування вільної думки і творчої свободи, нищення книжок і боротьби з свободою слова і думки.

Це ж ще далеко до постання фашизму і гітлеризму московські комуністи провели найбільш безоглядну і найґрунтовнішу чистку літератури, передусім бібліотек і книжних складів від усього не тільки ворожого, але й чужого для їхнього світогляду. Вони, правда, у своїй перфідії не відважувалися палити відкрито книжок і творів людського духа, але зате цілими вагонами спалювали їх потаємці, або ж переробляли на папір, чи скидали на гниття та тління у підвали „спецфондів" ЧЕКА-ГПУ-НКВД-МВД.

Прикладів такого найжорстокішого в історії світу автодафе шукати далеко не приходиться. Про них можна написати велетенські томи. Це ж з самої української літератури вилучено взагалі всю творчість таких письменників, як Куліш, Кониський, О. Олесь, Микола Вороний, Григорій Чупринка та багато інших, а твори таких українських клясиків, як Тарас Шевченко, Леся Українка, Іван Франко видаються з усякого роду „сокращеніями", куди суворішими й далекосяжнішими за царську цензурну практику. Це ж в Україні під совєтським режимом не тільки знищено твори соток українських письменників, поетів, мистців, літературознавців, істориків, але і їх самих порозстрілювано десятками і сотками. Реєстри зліквідованих українських діячів, зібрані в таких виданнях, як „Біла книга про чорні діла Кремля" чи реєстр українських поетів, зліквідованих за не ціле чвертьсторіччя Совєтами, приведений в антології „Обірвані струни" — це найжахливіші документи в історії людської культури. Що більше, совєтський режим примушує навіть живучих, прихильних до режиму письменників, таких, як Тичина, Рильський. Бажан та багато інших, викреслювати із свого літературного доробку цілі періоди творчости, низку назв творів і видань, незгідних із настановами „соцреалізму". Не ховаються сьогоднішні совєтські критики і затискувачі творчої свободи навіть із тим, що з творчости т. зв. реабілітованих треба вилучувати і викреслювати все, що не відповідає партійній лінії чи ідеям комунізму.

В добу такого найжорстокішого розгулу винищувачів творів і ідей людського духа, в час, коли совєтське населення не має можливости знайомитися з творами вилучених скрупулятно з усіх бібліотек, заборонених і зліквідованих письменників і вчених, прихильники совєтського режиму і здійснюваної ним цензурної практики „розпинаються" у своїх видаваних в умовах повної свободи слова і думки виданнях проти „самовільної цензури" тих американських організацій що хотіли б протидіяти зґанґренованій літературі, поширюваній різними платними і неплатними поплентачами міжнародного комунізму — тих, до речі, що ні в якому випадку не дозволили б поширювати таку літературу поміж населенням Совєтського Союзу чи „народних демократій". Осуджуючи споводні, а то й видумані факти „диктування народові, як він має думати і що читати", ці „проґресивні цензурники" не згадують ніже словом про те, що найосновніше цей диктат здійснюється вже сорок літ саме в Совєтському Союзі. Характеристичним прикладом совєтської цензурної практики може бути і така подробиця з останнього часу, що навіть із інтерв'ю Хрущова, відбутого з ним в американській телевізії і надрукованого потім в совєтських газетах, викреслено дуже дбайливо те питання до Хрущова і його відповідь, що стосувалися існування розбіжностей між комуністичним режимом і населенням у Совєтському Союзі. Совєтські самодержці і цензори не відважилися надрукувати навіть категоричного запереченння Хрущова, що таких розбіжностей не існує. Не відважилися, бо воно в совєтських умовах і для совєтського населення звучало б диявольським глумом.

23-ій ПАРЛЯМЕНТ КАНАДИ

10-го червня канадійці вибрали свій двадцять третій парлямент від часу сконфедерування Канади у 1867 році. Перегляньмо коротко минулу історію та попередні уряди Канади.

Перший парлямент обрано в Канаді 1867 р. Тоді Консервативна партія, яка привела до об'єднання Канади, здобула 101 мандат, а ліберали — 80. Лідером консерватистів і прем'єром був сер Джан А. Мекдоналд. Його уряд прийшов поновно до влади у 1872 р. при збільшеній парляментарній репрезентації консерватистів (103 посли), але їхня більшість у парляменті зменшилася, бо ліберали здобули в тих виборах теж більше число мандатів (97). Зріст числа мандатів був наслідком зросту населення і оформлення нових провінцій. Однак, у тому ж році вибухнув т. зв. „Тихоокеанський скандал" у зв'язку з твердженнями про підкупство державних урядовців залізничними будівельниками, і уряд Мекдоналда подався на демісію. До влади прийшли ліберали під проводом Александра Меккензі, маючи 133 посли у парляменті, тоді як Консервативна партія мала тільки 73. В тому часі не було інших партій — тільки ліберали і консерватисти.

Мекдоналд із своєю партією вернувся до державної керми у 1878 році, а згодом був переобраний ще три рази підряд: у 1883, 1887 і 1891 роках. Лідер консерватистів помер незабаром після своєї останньої перемоги. Цікаво, що за час тривання сьомого парляменту від 1891 до 1896 року — урядувало не менше як п'ять прем'єрів; вони один за одним або вмирали або подавалися на демісію. Сер Джан Дж. Еббот став наслідником сера Джана А. Мекдоналда, але рік пізніше подався на демісію; після нього прем'єром став сер Джан Томпсон, який помер у 1894 році. Його наслідник на пості прем'єра, сер Меккензі Бовел, подався на демісію після однорічного урядування. Сер Чарлс Таппер, який разом з Мекдоналдом належав до гурту „батьків конфедерації" (тобто засновників об'єднаної Канади), виконував обов'язки прем'єра від закінчення сьомого до початку восьмого парляменту.

Ліберали під проводом сера Вілфріда Лоріє здобули рішучу перемогу в виборах 1896 р., здобувши 117 мандатів, тоді як консерватисти здобули 89, а незалежні 7. Лоріє переміг також у черговних трьох виборах (1901, 1905, 190) із збільшеною репрезентацією. На той час припадає започаткування довгого періоду розбудови Канади. П'ятнадцятилітнє урядування Лоріє на пості прем'єра було найдовшим в історії прем'єрів Канади.

У 1911 р. його партія зазнала великої поразки в виборах; виборці відкинули виставлений Лоріє проєкт взаємної торгівлі із З'єдиненими Державами Америки і дали підтримку консерватистам, що під проводом сера Роберта Бордена висували протиамериканську плятформу. Консерватисти здобули 133 мандати, лібералй 86.

Уряд Бордена втримався до 1916 р. Тоді парлямент, з уваги на війну, прийняв постанову продовжити своє існування на один рік, хоч конституція дозволяє максимум 5 років тривання одного парляменту. Після цього Канадою правив коаліційний уряд консерватистів і лібералів: під проводом Бордена від 1918 до 1920, а від 1920 до 1921 — під проводом Артура Мейґена.

Вільям Лайон Меккензі Кінґ, молодий лідер лібералів, повів свою партію до переможних виборів у 1921 р., а згодом переміг — хоч невеличкою більшістю — ще раз у 1925 р. Наступного року він зрезиґнував внаслідок конституційної кризи, викликаної в значній мірі ним самим. Упродовж шести місяців Канада знову мала консервативний уряд, який, однак, провалився у виборах в липні 1926 р.; ліберали під проводом Кінґа знову опинилися при владі.

В той час давня система двопартійности вже зникла назавжди: тепер діяли чотири партії — ліберали, консерватисти, проґресисти і об'єднані фармери; крім того, в парляменті було 14 незалежних послів. У 1930 р. консерватисти ще раз прийшли до влади; прем'єром став Р. Б. Беннет, адвокат, з Келґари.

Уряд Беннета провалився в виборах 1935 р. внаслідок економічної кризи, а Консервативна партія зуміла забезпечити за собою ледве 39 мандатів. Тим часом проґресисти і об'єднані фармери зникли як партія, а на політичній сцені появилися нові угруповання з новими програмами: ССФ і партія Соціяльного Кредиту.

Уряд Вільяма Л. Кінґа відновив свій мандат у виборах 1940 і 1945 р. значною більшістю. У 1948 р. Кінґ подався на демісію (помер у 1950 р.), а його наслідником на пості прем'єра став Луї Ст. Лоран. Під його керівництвом ліберали перемогли у виборах 1949 і 1953 р. Парлямент, обраний у 1953 році, а розв'язаний у квітні цього року, складався з 170 ліберальних репрезентантів, 51 консервативного, 23 послів ССФ, 15 послів Соціяльного Кредиту і шести незалежних.

„Канадійська Сцена"

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У ЗДА

ШЕВЧЕНКО

Річник 6.

(11)

Володимир Дорошенко

СТОЛІТТЯ ШЕВЧЕНКОВОГО ЩОДЕННИКА

На жаль, минуло багато часу, поки Щоденник став відомий ширшому громадянству. Завдячуємо це Ол. Кониському, авторові двотомової монографії про великого Тараса. Він перший опублікував Щоденник у цілості, переклавши його на українську мову. Цей його переклад друкувався спершу у львівській „Правді" 1893-94 рр., а згодом увійшов у 3-й том „Кобзаря", виданий Науковим Товариством ім. Шевченка за редакцією Ом. Огоновського (1895).

На жаль, переклад Кониського не зовсім задовільний і має численні проґалини, зле відчитані слова, але для свого часу мав він безперечну вартість.

Перше більш-менш повне видання ориґінального тексту Щоденника появилося у 1911 р. в Петербурзі, в II томі Шевченкових творів, зредаґованих В. Яковенком. Це видання звернуло увагу дослідників і преси, не зважаючи на незадовільність його — пропуски і невірне відчитання рукописного тексту. Редактор випустив з цензурних причин місця, де Шевченко надто з'їдливо висловлювався про Миколу І, уряд, духовенство, деспотизм тощо. Ці місця заступлено крапками. Очевидно тепер це видання не представляє ваги для шевченкознавства.

На цьому тексті оперсвій український переклад Богдан Лепкий у IV томі повного видання Шевченкових творів, що вийшло за його редакцією накладом Я. Оренштайна (Ляйпціґ, 1920). Переклад Лепкого значно кращий за переклад Кониського, яким він користувався, а хиби його залежали від хиб Яковенкового видання.

Першим, справді науковим виданням Щоденника було видання видавництва „Пролетарій" за редакцією І. Айзенштока (Харків, 1925 р.), з вступною розвідкою й коментарями редактора. Воно викликало ряд прихильних рецензій.[6] Це видання властиво вперше виявило вагу Шевченкового Щоденника.

Дальшим ступнем у цьому напрямі було капітальне видання його за редакцією акад. С. Єфремова, що появилося в Києві в 1927 р. накладом Всеукраїнської Академії Наук, як IV том започаткованого Академією, але не доведеного до кінця через її розгром большевиками, „Повного зібрання творів Шевченка".

Це найкраще досі видання Щоденника, незвичайно цінне, з вступною розвідкою редактора (ст. XIII — XL) і величезним коментарем, що являє собою справжню енциклопедію шевченкознавства (ст. 211-767). В складанні коментарів, які розростаються нераз у цілі спеціяльні розвідки, крім акад. Єфремова, брали участь — акад. А. Лобода, В. Міяковський, М. Новицький, акад. Ол. Новицький, Д. Ревуцький, П. Рулін, П. Филипович — усе поважні дослідники — шевченкознавці. Воно знайшло широкий відгук і в наукових колах і серед громадянства, про що свідчить довга низка рецензій (див. ст. 225-226 мого покажчика).

Дальшими вартими уваги виданнями Щоденника були: 1) видання „Academia", Москва-Ленінґрад 1931, в ориґіналі, з примітками С. Шестерикова, які чимало поправляють і доповнюють коментарі видання ВУАН, але далеко уступають останнім щодо кількости, розміру й вичерпливости; 2) видання Українського Наукового Інституту у Варшаві — в гарному українському перекладі Л. Білецького, за редакцією П. Зайцева („Повне видання творів", т. X, 1936 р.). Подавши в передмові характеристику Щоденника, редактор в окремій статті говорить про попередні видання Щоденника, а наприкінці містить цінні і змістовні примітки, спираючися на згадані вище видання ВУАН і „Academia".

На жаль, варшавське видання зовсім нічого не говорить про рукопис Щоденника, хоча на основі того, що розповів про нього акад. С. Єфремов, можна було це зробити. Тому видання ВУАН не тільки для широкого читача, але й для дослідників, які не можуть користуватися ориґіналом, просто незаступне.

Не буду тут згадувати про інші здебільшого фраґментарні видання, що не мають наукової ваги. Цікавих відсилаю до свого покажчика Шевченкових творів (Львів 1936 р.).

З пізніших видань Щоденника, не зазначених у моєму покажчику, треба згадати за такі: 1) Щоденник, що ввійшов до V тому „Повної збірки творів Шевченка в п'яти томах", вид. Академією Наук УРСР, Київ, 1939, з передмовою О. Парадиського; 2) Щоденник в III томі тритомника „Повного зібрання творів", Держвидав, Київ, 1949; 3) Щоденник в V томі десятитомової повної збірки творів, вид. Академії Наук УРСР, Київ, 1951; 4) Журнал, вид. Державного Видавництва художньої літератури, Київ, 1954, з передмовою Л. Стеценка і 5) Дневник, вид. Государственного Издательства Художественной Литературы, Москва, 1954, з передмовою І. Айзенштока й примітками С. Шаховського. До цього видання додано ще статтю К. Кравченка: „Шевченко — художник".

Текст у всіх цих виданнях подано за сучасним російським правописом, з виправками помилок Шевченкового правопису. Примітки в цих виданнях досить лаконічні й далеко поступаються перед коментарями видання ВУАН, за ред. С. Єфремова. Варто згадати, що, вичисляючи попередні видання Щоденника, Л. Стеценко цілком промовчав це академічне видання 1927 року.

Вступні статті Стеценка й Айзенштока були б цілком на місці, якби не обов'язкове для совєтських авторів підкреслювання зв'язку Шевченка з російськими „революційними демократами", зокрема з Чернишевським і Добролюбовим, до речі абсурдним, бо анахронічним, і, навпаки, ствердження відриву поета від його приятелів „українських буржуазних націоналістів", особливо Куліша і Костомарова.

[6] Вони вичислені в моєму покажчику Шевченкових творів, вид. Українського Наукового Інституту, Варшава-Львів 1939, у XVI томі, див. стор. 217.

Підсумки праці мистецького доросту

Дня 25 травня ц. р. відбулося відкриття вистави праць учнів школи малювання Катерини Антонович в Українському Народному Домі в Вінніпеґу, Канада.

Виставу відкрила пані М. Дима, заступниця голови Културно-Оосвітньої Ради КУК промовою, в якій підкреслила необхідність мистецтва в житті народів. На початку свого розвитку нарід задовольняє тільки свої матеріяльні потреби — а далі починає відчувати необхідність культурних потреб, зокрема мистецтва і тоді мистці робляться необхідними членами суспільства. Ми бачимо, що і в нашому оточенні є таки мистці і один з них це пані Антонович, яка провадить цю школу, і вчить наше молоде покоління мистецтву малювання.

Доповідь з нагоди відкриття вистави виголосила пані М. О. Войценко. Вона окреслила сучасне становище мистців і потребу зацікавлення збоку громадянства і його моральної та матеріяльної підтримки. Доповідачка подала конкретну пропозицію, щоб при цій малярській школі, яка на цій виставі показала, що можуть дати її учні, зорганізувати комітет, який дбав би про підтримку, поширення і розвиток школи і про потребу вести в цьому напрямі пропаґанду серед українського громадянства. Ця пропозиція була прийнята і негайно був обраний комітет з чотирьох пань, щоб провести цей проєкт в життя. До комітету ввійшли: О. Войценко, Качор, Залозецька і Навроцька.

На виставі були праці дев'яти учнів: Д. Зельської, Л. Качор, Х. Навроцької, М. Чарнецької, Янківського — із старших, а з молодших — М. Баняс, И. Богонос, Ждан і Інка Рудницька.

Свою професорку вітала і дякувала від учнів представниця Д. Зельська і від батьків д-р Навроцький.

Від громадянства виступали пані Залозецька, Сенчук і проф. Рудницький. Наприкінці подякувала всім присутнім проф. К. Антонович. Виставу оглянула впродовж суботи і неділі велика кількість публіки, зацікавлена розвитком українського мистецтва, а зокрема працею нашого молодого покоління.

На закінчення вистави в неділю 26 травня промовляв проф. Рудницький; він вітав ідею організації комітету підтримки цієї малярської школи і висловив побажання, щоб такі комітети були зорганізовані і при інших мистецьких культурних установах, як школа танку пані Снігурович, школа пані Кисілевської і при бібліотеках. Після цього він об'явив виставку закритою.

О

З МУЗИЧНОГО ЖИТТЯ

Музичні імпрези в Дітройті

Цьогорічний місяць травень багатший на музичні імпрези в в Дітройті, ніж був зимовий концертовий сезон.

На початку цього місяця (5 травня) відбувся заходом тутешнього Літературно-Мистецького Клюбу концерт гостя з Европи тенора Ореста Руснака.

Наш співак, уродженець Зеленої Буковини — доповнив ряд наших видатних виконавців. Як музика, Руснак вихованець чеської столиці Праги, яка на протязі 1920-их і 30-их років видала була цілу плеяду українських музик - композиторів і виконавців. Знову ж інший музичний центр Европи — баварська столиця Мюнхен,особливо її оперовий театр, були на протязі довгих років місцем його успішної і високо оціненої мистецької діяльности.

Останній концерт дав нам змогу знову почути нашого мистця і наново підтвердив славу співака з гарним видатним голосом і вмінням володіти ним. Програма концерту складалася на переміну з творів українських й італійських та німецьких композиторів. І саме у їх зіставленні відчувалося брак рівноваги. Побіч Глюка, Моцарта, Перґолезі, Флотова, Джіордано, Маєрбера — ми чули тільки Лисенка („Гетьмани"), Остапа Нижанківського („Минули літа молодії") і кілька т. зв. „старогалицьких" пісень. При усім сантименті до цих останніх пісень більше домашнього вжитку хотілося б з концертової естради почути твори українських композиторів вищої якости. Ми певні, що й тоді атмосфера концерту була б для слухачів не менше рідна, ніж була під час виконання „Над Прутом у лузі", чи „В гаю зеленім".

Фортепіяновий акомпанімент у руках п. М. Тарнавської достосовувався до способу інтерпретації концертанта.

В тиждень пізніше (12 травня) громадянство Дітройту мало змогу чути і бачити виставу комічної опери Семена Гулака Артемовського „Запорожець за Дунаєм".

Нашому „Запорожцеві" скоро, бо вже 1963 р., сповниться сто років сценічного життя, а він все ще живучий і викликає зацікавлення однаково і в виконавців і в слухачів. Протягом свого довгого життя „Запорожець" зазнавав усяких змін, переробок і вставок, одних більше, других менше щасливих і потрібних. Приходить думка: чи не краще було час і зусилля витрачені на ці переробки спрямувати на написання нових творів.

У Дітройтській виставі ми чули „Запорожця" з вставленою дією (Карась у султана) з музикою Сванислава Людкевича на текст Романа Купчинського. Тут у музичному творові нової дії вжиті — між іншими — ритмічні й мелодичні мотиви з ориґінальної музики Гулака Артемовського і цим збережемо орґанічну одність твору.

Вистава відбулася заходами гуртка любителів театральної справи, згуртованих в „Українській Сцені" при Спілці Української Молоді Америки. Особливістю цієї вистави був виступ запрошеного з Торонта мистця Григорія Ярошевича у ролі Карася. Не часто прикмети видатного співака поєднуються так щасливо з акторськими даними, як це бачимо у Ярошевича. Його передання постаті Запорожця дійсно приваблинве. Пляшка в руках Карася радше розвага, ніж слабість. А коли він поступається своїй цокотливій дружині, то не „страха ради", а з поблажливости і лицарськости. Ролю Одарки виконувала Вероніка Максимович. У її співі були й цього разу відомі з її концертових виступів точність і вдумливість. На сцені вона не поступалася свому досвідченому партнерові. Цій парі досить гідно дотримували кроку обоє молоді: Оксана - Валентина Биковець і Андрій — Петро Марцінів. Особливо вдало з вокального погляду була виконана партія Оксани. Образ султана — Володимира Кучера добрий, хоч за мало вдатний. В інших ролях брали участь: О. Бартків (Імам), Я. Сена (Ахмед), Я. Петращук (евнух), М. Кавка (Селім Ага).

Душею і мотором був дириґент Богдан Сарамаґа. Йому довелося сповняти різні функції, що їх в нормальних умовинах виконує кілька людей: оркеструвати твір, бути концертмайстром, хормайстром і навіть поставником опери. На всіх цих ділянках його праці пізнати досвід, запал і жертвенність привезені ще з „старого краю". Оркестра була невелика, але з включенням усіх важливих інструментів. Складена з професійних музик (члени Дітройтської Симфонії) певна і податлива. Правда, при більшій кількості проб можна було б добитися більшого зіграння з вокальними партіями, але це в наших умовинах є поза межами досягального. Це зрештою є не тільки наша проблема. Оце недавно один відомий американський композитор і дириґент побував в Европі, особливо в Німеччині, і дириґував симфонічними концертами. Коли його запитали, що йому там подобалося і найбільше зацікавило, він відповів: „Можливість відбути 6 до 8 проб з оркестрою".

Народні танки, жіночий та збірний ,і балетні виступи одалісок у другій дії були підготовані Й. Ялмужинським і М. Кавкою дбайливо і виконані гарно. На оформленні сцени з першого відкриття заслони пізнати було руку мистця Едварда Козака. Як цілість, вистава дуже вдала і її організатором варто подумати, чи не можна було б повезти її й поза Дітройт.

Хочу згадати ще про одну імпрезу, не зважаючи на те, що вона не входить у вужче коло імпрез нашої громади (чи не варто час до часу виходити поза „вужче коло"?). Це концерт чоловічого хору широко розгалуженої американської організації „Лицарів Клюмба". Концерт, що відбувся 23 травня, цікавий для нас вже з уваги на дириґента Тараса Губицького та соліста Іллю Косіковського. У програмі були й церковні твори (в тому й один Губицького) виконані, як на хор співаків-аматорів зовсім поправно. Зате дуже цікаві були „ніґро спірічуелс", пісні, що здавна викликають великий інтерес не тільки в широких колах слухачів, але і між музиками й дослідниками.

Усі три згадані імпрези, хоч відбувалися у різних залях і перед різною публікою, мали одне спільне: втішалися великою фреквенцією і дуже теплим сприйняттям збоку слухачів.

В. Витвицький.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Міннеаполіс, Мінн.

Шість літ праці 19-го Відділу ООЧСУ.

Шість років тому, невелика група ентузіястів суспільно-громадської праці заініціювала створення відділу ООЧСУ в Міннеаполісі, Мінн. Цю ініціятиву завершено з успіхом на перших основуючих зборах в квітні 1951 року в присутності представника Головної Управи проф. Івана Вовчука. Першим головою відділу вибрано інж. Осипа Покотила, а дальше Івана Таратулу, Івана Машталіра, і останньо Дмитра Мандибура. Початкова праця була тяжка і вимагала від організаторів багато праці та ентузіязму. Перед членами молодої організації стояли три великі завдання: 1. Розбудувати та закріпити основи новоствореного відділу. 2. Нав'язати контакт та увійти в співпрацю зі всіма діючими самостійницькими українськими організаціями. 3. Розгорнути пропаґанду української справи серед найширших кругів американського суспільства.

Не проминуло багато часу, і відділ, який у початках складався з малого гуртка членів, зріс чи не в найбільш чисельну діючу українську суспільно-громадську організацію в Міннесоті. Відділ ООЧССУ став членом - платником УККА, а пізніше ЗУАДК-у. Члени взяли на себе багато різних обов'язків, а саме організування в співпраці з іншими організаціями українських національних свят, ширення українського друкованого слова серед ширшого українського загалу, та переведення збірок на національні цілі політичного та харитативного характеру. Тут треба згадати збірки на УНФ, ЗУАДК, Визв. Фонд, АБН, УСХС, допомогу хворим членам УПА, допомогу туберкульозно хворим. Члени відділу в більшості щирими пожертвами допомагають в будові української парохіяльної школи, а багато з них дарували більші суми грошей.

Обстоюючи принцип співпраці зі всіма самостійницькими українськими організаціями, відділ ООЧСУ вже в початках свого існування включився в працю місцевого координаційного комітету і зразу почав ширити думку про доцільність включення в загально - українську систему праці, що її очолює Централя УККА. В співпраці з іншими організаціями, цей задум здійснено три роки тому, створивши філію УККА в Міннеаполіс, яка стала координатором громадського життя. Члени відділу ООЧСУ являються чи не найбільш активними і жертвенними працівниками філії УККА, без огляду на те, чи на чолі екзекутиви філії стоїть симпатик ООЧСУ чи член іншої організації. Члени відділу беруть активну участь в організації всіх імпрез, що їх улаштовує філія УККА, та ініціюють ті, що не входять в програму праці філії. Впродовж шістьох років, члени відділу вложили багато праці в організацію демонстрацій в обороні українського народу, та відзначення українських історичних дат як Свято Державности, Листопадове Свято, Шевченківське Свято, вшанування пам'яті Симона Петлюри, Євгена Коновальця, Чупринки-Шухевича та Століття Народження Івана Франка. Крім згаданих імпрез, відділ ООЧСУ щорічно влаштовує різні розвагові імпрези, призначені для членів та ширшого загалу, та морально і матеріяльно піддержує спортову діяльність нашої молоді.

Найважнішою працею Відділу ООЧСУ є пропаґанда української справи серед широкого американського загалу. Тут з повною відповідальністю треба заявити, що, на жаль, Відділ ООЧСУ являється єдиною організацією, яка систематично переводить цю працю. Слідуючі факти найкраще віддзеркалюють цю працю ширення правди в обороні України.

До сенаторів і конґресменів стейту Міннесота вислано такі книжки англійською мовою: „Україна під Совєтами" — проф. Маннінґ, „800 років маршу Росії, щоб поневолити світ" — О. Мартович, та „Національна проблема в СССР" — С. Мартович. Обох сенаторів та всіх конґресменів постійно інформовано про різні справи, що торкаються української проблеми. Тут треба згадати листи в справі встановлення американських дипломатичних станиць в Україні, в справі переслідування українських церков в Україні, в справі народовбивства українського народу, в справі фальшування Москвою Переяславської Угоди, а також резолюції, прийняті українцями Міннеаполісу з нагоди річниці геройської смерти ген. Чупринки, котрі за стараннм конґресмена Віра, були поміщені в минулорічному конґресовому рекорді. В останньому часі вислано листи в справі піддержки резолюції число 137, що уповноважнювала б президента проголошувати кожного року день 22 Січня Днем Української Самостійности. У відповідь на всі письма управа відділу одержала багато прихильних листів, а в справі останнього сенатори Гумпрі і Тає та конґресмени Джад, Вір, Влатнік і МекКарти висловили свою беззастережну підтримку.

Для інформації ширшого американського загалу члени ООЧСУ при різних сприятливих нагодах поширювали летючки та брошури, які правдиво інформували про Україну, розкриваючи зло московського імперіялізму. Тільки в минулому році, під час демонстрації з нагоди мадярських подій, поширено 2,000 таких летючок, а в попередньому 500 брошур „Злочин у Вінниці" з нагоди відвідин т. зв. хліборобської делеґації. При кожній нагоді відділ ООЧСУ старався спростовувати фальшиві інформації про Україну в місцевій і позамісцевій пресі. Тут треба згадати довшого листа, висланого до редакції журналу „Ю. С. Нюз і Ворлд Репорт" в справі невірних інформацій про Україну, та недавнього листа до місцевого часопису в справі постійного називання Києва російським містом.

Вже другий рік відділ ООЧСУ періодично висилає 20 примірників АБН-Кореспонденц до редакторів місцевих часописів, та до професорів і бібліотек місцевих каледжів і університету. В дуже короткому часі проявилися успіхи цієї праці. На адресу управи ООЧСУ почали надходити листи з проханням присилати більше інформативного матеріялу про Україну, а президент одного великого каледжу у своєму листі заявив, що він вповні поділяє наші думки, а саме, що причиною теперішньої світової кризи являється комбінація історичного московського імперіялізму і його знаряддя інтернаціонального комунізму.

Останньо відділ ООЧСУ розгорнув широко закроєний плян достави англомовних книжок про Україну для бібліотек всіх міннесотських каледжів та університету. Для цього у видавництві „Свобода" замовлено більшу скількість книжок „Історія України" — проф. Грушевський, „Україна та її нарід" — проф. І. Мірчук, та „Україна XX-го століття" — проф. Маннінґ, а у іншому видавництві „Українська Потстанська Армія в боротьбі за волю", „Український Резистанс в модерних часах", а також цілий ряд англомовних видань АБН та Шкотської Ліґи для Европейської Свободи.

Члени ООЧСУ переконалися, що не умовини чи коньюнктура є ворожими українській справі, але байдужість українського загалу, зматеріялізування і замкненість в собі є найбільшими нашими ворогами. І саме цей факт спонукав членів ООЧСУ жертвувати частину свого заробітку на поширення правди про Україну та затяжну боротьбу українського народу. На цей факт повинні звернути пильну увагу українські організації, кожний українець, а з окрема студентство та та частина інтеліґенції, яка ізолюється від українського громадського життя. Цією справою повинні цікавитися не тільки одна чи дві організації, але український загал повинен доложити усіх зусиль на поширення правдивих інформацій про Україну та її геройський нарід, що від століть стоїть в затяжній боротьбі за волю, про яку Захід, на жаль, не багато знає. Відділ ООЧСУ приділив цій ділянці багато уваги.

Треба вірити, що це взяте на себе почесне завдання управа і члени відділу гідно виконають, чого найкращим доказом можуть служити успіхи праці впродовж минулих шістьох років. З нагоди шостої річниці діяльности 19-го відділу ООЧСУ належиться висловити признання усім тим членам, які в умовинах добробуту не забувають про уярмлених братів в Україні і ширенням слова правди у вільному світі намагаються приспішити визволення України з московського ярма.

М. К.

У першу річницю з дня трагічної смерти Покійного

ЧОЛОВІКА, БАТЬКА і ДІДУСЯ

бл. п. Івана Антоновича БАТЮКА

в неділю 16-го червня 1957 р., о 12-ій год. дня буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА,

в церкві св. Вознесення — при 675 — 19-та вул. в Нюарку, Н. Дж.

Просимо Знайомих, Друзів та Приятелів, взяти участь в Богослуженні.

Дружина Покійного
КАТЕРИНА БАТЮК

Культурна Комісія УНС та Окружна Рада Відділів УНС Метрополії Ню Йорку і Ню Джерзі

влаштовують

в „День Батька", в неділю 16-го червня 1957 року, на „Союзівці", вакаційно відпочинковій оселі УНС, біля містечка Кергонксон у стейті Ню Йорк

ВЕЛИЧАВИЙ ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ЗДВИГ

ПОЛУЧЕНИЙ ІЗ ВРОЧИСТИМ

Відкриттям Пам'ятника Тарасові Шевченкові, Генієві України

ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ПОПЕРЕДИТЬ ЙОГО ПОСВЯЧЕННЯ, ЯКЕ ДОВЕРШИТЬ о год. 11-ій ПЕРЕД ПОЛУДНЕМ ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННІШИЙ ВЛАДИКА ІОАН ТЕОДОРОВИЧ, МИТР. УПЦ в ЗДА.

У ПРОГРАМІ ВІДКРИТТЯ, яка почнеться о год. 2:30 по полудні співом американського і українського Національних Гимнів та могутнього Шевченкового „Заповіту" в композиції Вербицького, є: **ВРОЧИСТЕ ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА,** що його довершить, виголошуючи відповідне слово, голова УНС Д. ГАЛИЧИН у приявності творця пам'ятника Ол. АРХИПЕНКА; Привітання, що його виголосить голова Окружної Ради Відділів УНС метрополітальної округи адв. М. ПІЗНАК, хвилюючий **ПОКЛІН ШЕВЧЕНКОВІ** — складення лаврового вінка та квітів біля пам'ятника дівчатами і дітьми в національних костюмах під час співу Шевченкового „Учітеся, брати мої" в композиції М. Гайворонського; деклямація Шевченкового „Іржавець" у виконанні дир. Йосипа ГІРНЯКА; промова ред. А. ДРАГАНА на тему: „Шевченкове Слово"; спільні й окремі виступи хорів „ДУМКА" під дириґентурою мґра Л. КРУШЕЛЬНИЦЬКОГО та МЕТРОПОЛІТАЛЬНОГО під дириґентурою п. Ст. МАРУСЕВИЧА і при фортепіяновому акампаньяменті п-ні Олі ДМИТРІВ. Програму закінчиться співом гимну Американських Українців „Далека Ти, і близька нам, Кохана Вітчино" та піснею „Не пора".

ЗАПРОШУЄМО ВВЕСЬ УКРАЇНСЬКИЙ ЗАГАЛ, ЩОБ — КОМУ ЦЕ ТІЛЬКИ МОЖЛИВО — ВЗЯВ УЧАСТЬ У ЦЬОМУ ЗДВИЗІ ТА СПОМ'ЯНУВ СВОЄЮ УЧАСТЮ В НЬОМУ „НЕ ЗЛИМ, ТИХИМ СЛОВОМ" НАЙБІЛЬШОГО СИНА УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ, ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, ПАМ'ЯТНИК ЯКОМУ ЗДВИГНЕНО НА „СОЮЗІВЦІ", ТОМУ „ШМАТКОВІ УКРАЇНИ НА ВІЛЬНІЙ АМЕРИКАНСЬКІЙ ЗЕМЛІ"

ПРИЇЖДЖАЙТЕ АВТОМОБІЛЯМИ І АВТОБУСАМИ! ◄ ► ПРИЇЖДЖАЙТЕ В НАЦІОНАЛЬНИХ КОСТЮМАХ!

Організацією спільного виїзду автобусами з метрополітальної округи займаються: НЮ ЙОРК — п. Петро Кучма — тел.: GRamercy 7-1054; **БРУКЛИН (Південь)** — п-ні Марія Демидчук — тел.: STerling 8-4403; **БРУКЛИН (Північ)** — п. Ю. Павчак (в його неприявності просимо п. Ткача) — тел.: EVergreen 4-9120 — С. Бродик в Нар. Домі; **АСТОРІЯ** — п. Ів. Сидор — тел.: RAvenswood 8-6033; **БРОНКС** — п. Гупало — тел.: CYprus 9-0094; **ДЖЕРЗІ СИТІ** — п. А. Шаран — тел.: SW 8-4285 і п. Костик — тел.: HEnderson 4-5981; **НЮАРК, Н. Дж.** — д-р О. Утриско, Василь Салабун, Остап Олесницький, Юліян Баранюк; **ЕЛИЗАБЕТ** — п. Іваник — тел.: ELizabeth 4-4164 і Український Народний Дім — тел.: ELizabeth 3-9715; **ПАССЕЙК-КЛІФТОН** — П. Головачук, В. Новацький — тел.: GR 1-0052, В. Марущак — тел.: GR 1-6726 і Ів. Зварич — тел.: GRegory 2-6782; **ФИЛАДЕЛФІЯ** — І. Скочиляс — тел.: POplar 3-6010 або у секретарів Відд.; й інші громади, що бажали б проголошення імен і адрес, згл. телефонів організаторів автобусових поїздок на здвиг, прохаємо подати їх до Адміністрації „СВОБОДИ".

Не забудьмо спом'янути. . !

В СССР видано історію ЗДА в формі пашквілю

Москва. — У зв'язку з недалеким святкуванням 350-річного заснування американського міста Джеймставну у стейті Вірджінія, совєтський уряд видав офіційний підручник історії З'єдинених Держав для членів совєтських збройних сил. Перша частина цієї „історії" появилась на сторінках газети „Красная Зв'езда". На вступі відразу говориться, що вся історія Америки, це „історія імперіялізму", дармащо — пишеться там — американські історики намагаються виправдати нею і закрити свій „імперіялізм". За вказівками американських імперіялістів — пишеться в тій „історії" „фашистівські банди переводять расові погроми (в ЗДА), щоб експлуатувати кольорових робітників та відсунути існуючі перешкоди на шляху до імперіялістичної е к с п а нзії". „Суди лінчу" — пишеться в офіційному совєтському виданні — „існують по нинішній день, а 16 мільйонів муринів в ЗДА живуть в невільничому ярмі у білих панів, під вічною загрозою судів лінчу, електричного крісла або поліційної пістолі". У тому дусі писана вся ця книжка з претенсіями на „науковість" і з практичним призначенням — навчити совєтського вояка, що таке Америка.

● В одній містечку коло Монтреалю, в Канаді під час виборів, до виборчого льокалю приїхали якісь особи і, загрожуючи револьверами, забрали з урни коло 100 вже відданих „голосів".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Піврічні збори УНДому, 316 Відд. відбудуться в четвер 13-го червня 1957 р., о год. 8-ій веч., з таким пор. нарад: відчитання протоколу, прийняття нових членів, фін. звіт за місяць травень, звіт опікунів хворих, Контр. Комісії за 1-ий піврік 1957 р., дискусія, нові справи, внески і запити. Приявність усіх членів побажана. Просимо членів відібрати свої чеки-дивіденду УНС., які Відділ одержав для роздачі членам. — Управа.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Т-во „Свобода", 194 Відд., повідомляє, що чергові збори членів Т-ва відбудуться в п'ятницю 14-го червня 1957 р., в приміщенні Народного Дому, о год. 6-ій веч. Всі члени повинні взяти участь в цих зборах і це буде остання нагода зарезервувати місце в автобусі в прогульці на „Союзівку" в дні 16-го ц. м., з нагоди відкриття пам'ятника Т. Шевченка. — Управа.

НЮАРК, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва Зап. Січ, Відд. 371, відбудуться в п'ятницю 14-го червня 1957 р., о год. 8-ій веч., в Січовій залі — при 506 S. 18th Ave. На зборах відбудеться роздача дивіденди чеків Відд. УНСоюзу. — І. Оверко, предс.; П. Заболоцький, кас.; Ю. Баранюк, секр.

ЧЕСТЕР, Па. — Т-во Т. Шевченка, Відд. 156, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в п'ятницю 14-го червня, о год. 8:30 веч., в Громадськім Домі. Просимо всіх прийти ,бо секретар буде роздавати дивіденди і даватиме звіт з пікніку. — В. Новак, секр.

НЮАРК, Н. Дж. — Піврічні збори Т-ва ім. Б. Хмельницького, Відд. 133, відбудуться в суботу 15-го червня, о год. 8-ій веч., в Українській Централі — 180 Вільям вул. Буде звіт Контрольної Комісії і роздача дивіденд. — В. Гвязда, предс.; І. Андрійчин, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — 397 Відд. повідомляє своїх членів, що принимання вкладок буде в суботу 15-го червня, від год. 5-6:30 веч і в неділю 16-го червня, від год. 12-1:30. Також просимо членів забрати свої чеки-дивіденди. — М. Субтельний, предс.; О. Штогрин, секр.

ГУДСОН, Н. Й. — Б-во св. Арх. Михаїла, Відд. 476, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю 23-го червня. Збори припадають на неділю 16-го червня, але відложені на один тиждень пізніше, з огляду на виїзд багатьох членів і урядників на відркиття пам'ятника Т. Шевченка на „Союзівці". — Управа.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори, Відд. 117, „Запорозької Січі", відбудуться в суботу 15 червня 1957 р., о год. 8-ій веч., в домівці — при 33 Е. 7-ма вул. (II пов.). Приявність всіх членів обов'язкова. — С. Кучма, предс.; М. Корчинський, кас.; В. Калина, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Т-во Подільська Січ, Відд. 8, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу 15-го червня, о год. 8:30 веч., в залі Укр. Клюбу — 13 Washington St. З огляду на виїзд на „Союзівку" в неділю 16-го червня, просимо прийти і вирівняти свої вкладки, в суботу, один день скоріше. Приймаємо членів без вступного, тому користайте з нагоди! — П. Гарасимів, предс.; В. Мандзій, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Дністер", 430 Відд., подає до відома своїм членам, що побір вкладок за місяць червень 1957 року, відбудеться в суботу, дня 15-го червня, в Укр. Клюбі — при 23-ій і Бровн вул., о год. 7-9 веч. і в неділю 16-го червня, в Укр. Клюбі — при 847 Н. Франклін вул., в год. 11:30 до 1.30 дня. При цій нагоді роздані будуть чеки дивіденд за 1956 рік. Просимо прибути і вирівняти задовження. — Р. Дяків, О. Бакай, Р. Книш.

ГЕМТРЕМК, Міш. — Т-во „Згода", Відд. 20, повідомляє членів, що звичайні місячні збори відбудуться в суботу 15-го червня, о год. 6-ій веч., в Укр. Хаті при Грейлінґ вул. Обов'язком кожного члена прийти, будуть важливі справи до полагодження, а довгуючих членів проситься вирівняти свій довг, бо будемо змушені їх суспендувати. — Дм. Білик, предс.; Н. Триш, рек. секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Піврічні збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 325, відбудуться в п'ятницю 14 червня 1957 р., о год. 8-ій веч., в УНДомі — при 216-218 Гренд вул. Рівночасно пригадуємо, що вкладки до УНСоюзу можна вплачувати кожного вечора в УНДомі, або в бюрі секретаря Відділу, Василя Цюпи — при 240 East 6th St. в Ню Йорку.

НЮАРК, Н. Дж. — Т-во ім. М. Грушевського, Відд. 219, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу 15-го червня, о год. 7-ій веч., в церковній залі — 675 S. 19th вул. Автобуси на „Союзівку" виїжджають в неділю 16-го червня, о год. 7-ій ранку. Збірка коло церковної залі. — А. Юрів, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Звичарні місячні збори членів Б-ва св. Юрія, Відд. 239, відбудуться в суботу 15-го червня, від год. 5-ої до 7-ої веч. Крім принимання членських внесків і полагоджування біжучих справ, буде видача дивіденд-чеків. — Д-р Вол. Галан, предс.; М. Ковальчук, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во ім. І. Франка, Відд. 83, повідомляє членів, що місячні звичайні збори відбудуться в суботу 15-го червня 1957 р., о год. 6-ій веч., в домі Укр. Горожан — 847 Н. Френклін вул. Проситься членів прибути, буде роздача дивіденд. — С. Чорномаз, секр.

СТЕМФОРД, Конн. — Повідомляється членів Б-ва св. Арх. Михаїла, Відд. 350, що піврічні збори, які мали відбутися в неділю 16-го червня, відбудуться в неділю 23-го червня, о год. 2-ій по пол., в домівці УНДому — 60 Canal St. — а то з огляду на виїзд багатьох членів на „Союзівку". Проситься прийти — вислухати звіту урядників і Контрольної Комісії та відібрати дивіденду. Рівночасно пригадуємо, що автобус на „Союзівку" виїде в неділю 16-го червня, о год. 7-ій ранку, з під домівки УНДому 60 Canal St. Просимо прийти точно на час, бо на нікого чекати не будемо. — В. Карий, предс.; В. Блащук, кас.; д-р В. Палідвор, секр.

ГАРТФОРД, Конн. — Управа Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 277, подає до відома членів, що загальні збори не можуть відбутися в третю неділю, ц. є 16-го червня тому, бо багато членів, і сама Управа бере участь у посвяченні пам'ятника Т. Шевченка того ж дня на „Союзівці". Заг. збори Відд. відбудуться в неділю 30-го червня ц. р., о год. 2-ій по пол., в домівці Укр. Амер. Горож. Клюбу — при 53 Вгітморе вул. Збірка вкладок того ж дня, о год. 1-ій по пол., в тім самім приміщенні. О год. 4-ій домівку звільняємо. — Управа.

ЛІНДЕН, Н. Дж. — Т-во ім. І. Франка, Відд. 306, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться 15-го червня 1957 р., о год. 7:30 веч., в домі с. Берези. Буде звіт за 6 місяців і багато справ до вирішення, як також справа спільного виїзду на „Союзівку". Приєднуйте нових членів до УНСоюзу. — С. Береза, предс.; А. Андрейців, секр.; І. Ошуст, кас.

ШИКАГО, Ілл. — Піврічні збори Б-ва св. ап. Петра і Павла, Відд. 220, відбудуться в суботу 15-го червня, о год. 7:30 веч., в парох. залі — 4952 S. Paulina St. Проситься всіх членів прийти — маємо багато справ до вирішення. Проситься вирівняти свої залеглі вкладки, бо в противному випадку дані члени будуть суспендовані і не дістануть дивіденди від УНС. Рівночасно пригадуємо родичам, щоб вписували своїх дітей в члени УНС, бо це наша майбутність. — Гр. Гарасим, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. Дж. — Т-во ім. І. Франка, Відд. 372, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в суботу 15-го червня, о год. 8-ій веч., в домі ч. 922 5th St. West. Просимо всіх членів прибути на означений час і забрати свої дивіденди. — Наконечний, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. — Місячні збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 206, відбудуться в суботу 15-го червня 1957 р., в параф. залі при 74 Геррис Еве., о год. 7-ій веч. Просимо всіх членів прибути, будуть важливі справи до полагодження і роздача дивіденд за рік 1957. Також проситься тих, що будуть їхати на „Союзівку", щоб були вже на місці біля залі, зараз по год. 2-ій вночі. Автобус від'їде точно о год. 2:30 вночі. — В. Кіндефорський, предс.; І. Кокольський, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. Ай. — Т-во ім. Т. Шевченка, Відд. 73, повідомляє, що піврічні збори відбудуться в неділю 23-го червня, о год. 1-ій по пол., в залі St. George's Hall, 36 Pocasset Ave. На зборах будуть видавані дивіденди для всіх членів. — Д. Василик, секр.

ШИКАГО, Ілл. — Місячні збори С-ва Преч. Діви Марії, Відд. 259, відбудуться в неділю 16-го червня, в церковній залі — 4952 S. Paulina St., о год. 1:30 по пол. — П. Трусяк, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — С-во Преч. Діви Марії, Відд. 112, повідомляє, що місячні збори відбудуться 16-го червня 1957 р., по 3-ій і 4-ій Службі Божій, в церковній залі. Просимо вплачувати свої належности і привести нових членів до УНСоюзу. — А. Купер, секр.; П. Різун, пред.; Г. Проців, кас.; М. Капраль, фін. секр.

ПАЛМЕРТОН, Па. — Б-во св. о. Николая, Відд. 369, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю 16-го червня, о год. 4-ій по пол., в церковній залі. Проситься членів вирівняти свій довг. — Уряд.

ВОТЕРВЛІТ, Н. Й. — Б-во св. о. Николая, Відд. 13, повідомляє всіх членів, що піврічні збори не відбудуться 16-го червня, але будуть 23-го червня, о год. 2-ій по пол., в залі Укр. Клюбу — 402 25th St., з причини виїзду членів на „Союзівку". На зборах буде піврічний звіт і роздача дивіденд. Коли б ще дехто хотів їхати на „Союзівку", а не мав свойого авта, прошу зголоситись до Павла Шевчука — 141 16th Street, або телефонувати до Укр. Клюбу в Вотервліті AR 3-9768. — А. Урбан, секр.

БОФФАЛО, Н. Й. — Б-во св. о. Николая, Відд. 127, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю 16-го червня, в церковній залі при Філмор і Онейда вул., зараз по співаній Службі Божій. Проситься взяти участь у зборах і вплатити свої вкладки, бо інакше будемо змушені суспендувати. Також кожний член, який є членом від 1954 року може відібрати дивіденду. Члени Управи урядують кожної неділі від год. 11:30 до 1-ої, так щоб кожний член мав нагоду заплатити і полагодити деякі справи. Взиваємо родичів вписувати своїх дітей і зголошувати знайомих в члени УНСоюзу. — І. Вула, голова; П. Володка, фін. секр.; М. Гаровус, кас.; п. Левицький, рек. секр.

СКРЕНТОН, Па. — Т-во Над Збруча, Відд. 280, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю 16-го червня, о год. 3-ій по пол., в Укр. Гром. Осередку — при 440 Вайомінґ Еве. Присутність членів обов'язкова. Буде роздача дивіденд. — О. Запоточний, предс.; Р. Рубльовський, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Б-во св. Йосафата, Відд. 217, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю 16-го червня, в церковній залі — 305 Гадсон Еве., о год. 2-ій по пол. Просимо прийти, вирівняти свої вкладки і буде роздача дивіденд. — К. Шевчук, предс.; А. Іванів, фін. секр.; Ів. Деркач, кас.; М. Макусій, рек. секр.

СТ. ЛУЇС, Мо. — Повідомляється, що піврічні збори Т-ва св. Володимира, Відд. 179, відбудуться 16-го червня 1957 р., о год. 2-ій по пол., в УНДомі — під ч. 2838 Маґнолія вул. Проситься прибути на збори і вирівняти свої залеглі вкладки. — М. Дмитришин, предс.; М. Кульчицький, кас.; І. Назар, секр.

ШИКАГО, Ілл. — Т-во ім. Є. Коновальця, Відд. 423, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю 16-го червня 1957 р., о год. 12-ій впол., в залі Укр. Бесіди — при 2410 Вест Шикаґо Еве. Обов'язок всіх членів явитись на цих зборах. Довгуючих, проситься вирівняти свої залеглості. — Управа.

БРОНКС, Н. Й. — Т-ва „Згода", Відд. 210, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу 15-го червня, о год. 8-ій веч — 714 Logen Ave. Просимо прибути і полагодити справи, бо в неділю 16 червня виїжджаємо на „Союзівку" — І. Базиляк, предс.; М. Яйко, кас.; І. Франко, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Б-во св Арх. Михаїла, Відд. 140, повідомляє всіх членів місцевих і позамісцевих, що збори відбудуться в неділю 16-го червня, зараз по спів. Службі Божій, 11:30 А. М., в церковній залі — 526 Расн Еве. Всі члени повинні прибути, є важливі справи до полагодження і роздача дивіденд. — Ст. Яворський, предс.; І. Кравець, секр. і кас.

МАГАНОЙ СИТІ, Па. — Відд. 305 Запорозька Січ, повідомляє членів, що піврічні збори відбудуться в неділю 16-го червня на Фадерс Дей, о год. 11:30 впол., зараз по другій Службі Божій. Проситься усіх членів прибути і вирівняти свої залеглості. Крім цього, одержите свої дивіденди-чеки. — М. Ґентош, секр.

ШИКАГО, Ілл. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 252, відбудуться в неділю 16-го червня, о год. 12-ій впол., в залі при 2250 В. Кортез. Проситься членів прийти. Також буде роздача дивіденд. — Когут, секр.

БЕТЛЕГЕМ, Па. — Б-во св. Димитрія, Відд. 288 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю 16-го червня, зараз по Службі Божій до год. 2-ої по пол. Просимо всіх членів прийти і вирівняти свої вкладки. Відбудеться роздача дивіденд для членів. — М. Брус, предс.; В. Заґвоський, кас.; Д. Мушастий, секр.

КАНЗАС СИТІ, Канзас. — Б-во св. Володимира, Відд. 323, повідомляє членів, що піврічні збори відбудуться в неділю 16-го червня, о год. 1-ій по пол., в Українській Залі — 10 Норт Ферій вул. — І. Бриский, предс.; В. Феден, мол., секр.; Ф. Феден, мол., кас.

Посмертні Згадки

НИКОЛАЙ ЛІСОВСЬКИЙ, член 321 Відд. УНСоюзу у Фенікс-віл, Па., помер 26-го травня 1957 р., проживши 68 р. Покійний народився в с. Котови, пов. Самбір, Галичина. Залишив у смутку сина і 6 доньок. Похорон відбувся з укр. кат. церкви на церковний цвинтар, при участі Родини і Знайомих. — В. Й. П!

Д. Чук, секр.

АЛОЇС ШРАМЕК, довголітній член Відд. 133 УНСоюзу, ім. Б. Хмельницького, в Нюарку, Н. Дж., помер 17-го травня 1957 р., проживши 79 років. Полишив у смутку дружину Юрину. Похорон відбувся 20 травня, при участі Родини, Знайомих і Членів, з пох. заведення до церкви св. І. Хрестителя, а опісля на цвинтар Evergreen. — В. Й. П!

І. Андрійчин

ТАРЗАН, ч. 3880. Гасло „Злодійська операція".

Туро проводив каравану, сидячи на горбі слона і впиваючися новонабутою владою...

І як котрийсь із носіїв угинався, удар батога повіреної особи змушував його йти вперед!

— Так воно сталося! — сказав із злістю Боло. — Вони йдуть з секретного слонового цвинтаря. Тільки слоновою кістю, каже королева, можемо ми віддавати їй пошану.